

Tegenstellingen in Engelse geitenhouderij

Tekst en foto's: Frank de Vries

Geitenhouders zijn, net als hun dieren, enorm nieuwsgierig en leergierig als het gaat om collega's. Dat bleek weer overduidelijk tijdens een driedaagse reis naar Engeland. Nederlandse en Belgische geitenhouders gingen er in gesprek met hun Engelse collega's, met voederbedrijf Agrifirm als regisseur.

De Engelse geitenhouderij is bescheiden in grootte als we die vergelijken met de onze. Directeur Roger Sutton van de Engelse melkverwerker Delamere Dairy kent de geitensector als geen ander. "In Engeland wordt jaarlijks tussen 20 en 30 miljoen kilo geitenmelk geproduceerd. En dat met 40.000 commercieel gehouden geiten op een totaal van 90.000 dieren. Volgens Sutton zijn er in Engeland 40 commerciële geitenboerderijen (vergelijkbaar met de situatie in België, tegen 340 bedrijven in Nederland) met meer dan 300 melkgeiten. Ze liggen behoorlijk verspreid over het Engelse platteland. De plas melk die de dames met elkaar produceren wordt door vier verschillende fabrieken verwerkt, waarbij ruim de helft van alle aangevoerde melk als consumptiemelk de fabrieksdeur verlaat.

Beroemde kok

Beroemd kun je de Engelse keuken bepaald niet noemen. Ze staat bekend om de 'fish and chips' en de groene erwten, vast niet wat je verwacht van een verfijnde keuken. Maar een bekende kok levert Engeland wel. Het gaat om Nigella Lawson, de kok die de geitenkaas in een salade tot bijna een exportproduct maakte. Sinds zij haar kookkunsten met geitenkaas, zoals een spinazielasagne met geitenkaas, in 2001 op Channel 4 van de nationale tv toonde, is het 'kaasje van de

geit' in opmars. "We love it". Misschien een pakkend idee voor een commercieel tv-kanaal bij ons in 2015?

Superprijzen

We spreken van oktober 2014 wanneer de door het Benelux-gezelschap bezochte Engelse geitenhouders de fantastische melkprijzen roemen. Zo vangt geitenhouder Phil Ormerod naar eigen zeggen 72 cent per kg. De gehalten doen er niet toe, daar wordt in Engeland (nog) niet op uitbetaald. Ormerod: "Ik melk 1.070 kg per geit op jaarbasis met 3,5% vet en 3,1% eiwit, maar op die gehalten wordt ik niet afgerekend, louter op de hoeveelheid." Dat die hoge melkprijzen de geitenboeren geen windeieren leggen, bewijst de grote Saint Helen's Farm bij de plaats York. Het is al schemerig als de touringcar met zestig Nederlanders en Belgen het erf van 's lands grootste geitenbedrijf opdraait. "Op deze locatie melken we 5.000 geiten en op een andere locatie doen we datzelfde nog eens", vertellen de eigenaren Angus en Kathleen. Een 76-stands Fullwood carousel dreunt. Hier wordt dagelijks drie keer gemolken tot 120 dagen lactatie. Per geit wordt er 1.400 kg op jaarbasis uitgezogen. Dat betekent een plas van een slordige 18.000 liter op dagbasis. Het koppel, bestaande uit Saanen-, Toggenburger- en Alpinegeiten, oogt prima. Als 'kritische kijkgroep' zijn we behoorlijk content

met de conditie waarin de dieren verkeren en de stallen waarin ze staan. Zo zie je maar dat ook een groot bedrijf zijn zaakjes perfect voor elkaar kan hebben. Eén van de Nederlandse geitenhouders stelt dat het eigenlijk niet uitmaakt of je de zes stallen hier op één erf tegen elkaar aan hebt staan of verspreid zou hebben over zes dorpen. "Dat maakt voor de individuele geit niks uit, die merkt daar niets van." Managers zijn ze zeker, dit Engelse koppel; ze delen de lakens uit aan een 22-koppig team, onder wie een groepje melkers uit het Oostblok.

Low cost-stallen

Wat ons als bezoekers enorm opvalt, is de wijze van bouwen van de Engelse geitenstallen. De meeste van de bezochte stallen zien er simpel uit, en inderdaad, ze zijn ook goedkoper dan onze bouwwijze. Zo komen we bijvoorbeeld bij veehouder Gary Yeomans op een adembenemende plek in Wales, Pant farm in Monmouthshire. Ondanks de forse regenval in dit gebied, 1.000 mm per jaar is gewoon, is Yeomans goedgemutst en welwillend ons vragenvuur nauwgezet te beantwoorden. Deze veehouder startte zijn carrière in de geiten in 2002, na zijn agrarische opleiding. "Ik begon met 100 jonge aangekochte geiten die in 2003 aan de melk kwamen." We zijn onder de indruk van het goede stal-klimaat tijdens onze bedrijfsexcursie.

Boer Ormerod weet zijn gezelschap uit de Benelux goed te boeien als hij ingaat op de voeding van zijn geiten

Open, frisse stallen zijn gemeengoed in Engeland

Ondanks de supernatte omgeving – tijdens ons bezoek regende het of het met bakken uit de hemel gegoten werd – zien de stallen er vanbinnen droog uit, zowel het plafond als de vloeren. Dat komt doordat de open stallen zorgen voor een goede luchtventilatie die maakt dat vocht continu uit de stallen kan zonder dat er sprake is van tocht. Het gaat om open zijwanden die zorgen voor een prima natuurlijke ventilatie, niet alleen hier bij boer Yeomans, maar ook op diverse andere bezochte farms. "Daar kunnen wij in Nederland nog wat van leren", merkt een van de bezoekers op. "Wij maken onze stallen doorgaans potdicht en als er dan toch nog een briesje de stal in komt, hebben onze geiten direct een luchtwegprobleem. Hier is dat anders."

Rantsoenen anders

Over rantsoenen kan adviseur Pete Kelly uren praten. Gelukkig houdt hij het beperkt,

waardoor het gezelschap na zijn avond-speech nog wat tijd overhoudt om de onderlinge banden te verstevigen en kennis en ervaringen uit te wisselen. Nutritionist Kelly heeft 15 geitenhouders als klant variërend in grootte van 500 tot 2.500 geiten. Kelly: "Op

rantsoen. In de basis, aldus Kelly, wordt er in Engeland met twee verschillende voedsystemen gewerkt: of ad lib krachtvoerpellets of ruwvoergebaseerde TMR. Ons gezelschap merkt overduidelijk dat wij toch wel heel veel verder zijn met onze sector. Op het punt

't Kaasje van de geit is in opkomst ... 'We love it'

veel bedrijven is nog een smak geld te verdienen, want de melkproductie varieert van 650 tot 1.200 liter per geit per jaar bij mijn vijftien klanten." Werk aan de winkel dus voor de veehouder en zijn adviseur, waarbij velen nog zoekende zijn naar het optimale

van voeding kunnen de Engelse boeren juist leren van hun collega's van overzee. Pasture House in de regio Hetton, bestierd door de familie Ormerod, toont ons met trots een automatisch voersysteem voor 1.000 melkgeiten. Deze zomer werd het systeem

Een overzicht van boven geeft duidelijk aan hoe ruim en hoog deze geitenstal van Ed Boyen is.

... Door praten over voeding is een 'bruggetje' naar diergezondheid snel gemaakt.

geïnstalleerd en sinds die tijd wordt, aldus Phil Ormerod, veel arbeid bespaard en zijn de voerverliezen minimaal. In de voerbunker aanschouwen we graan van eigen land, diverse aangekochte granen, melasse en grassilage. De kruising van Toggenburgers en Saanengeiten geven er 1.070 kg melk mee op jaarbasis. Pratende over voeding is de brug naar diergezondheid snel gemaakt.

Toby en Helen zijn eigenaren van Wallis Farms Ltd. Het zijn echte ondernemers en nutritionist Pete Kelly staat hen bij. De 700 melkgeiten produceren ruim 1.100 kg per jaar op een rantsoen van 5,5 kg mais, 0,7 kg soja/koolzaad, 0,6 kg haver en 1,3 kg krachtvoer.

Diergezondheid kan beter

Phil Ormerod, de geitenboer van het automatische voersysteem en de 1.000 melkgieten, kampt met voetrot. Het aantal gevallen op de roosters liep dusdanig hoog op dat hij dit jaar besloot om in de nieuwe behuizing over te gaan naar half rooster- en half strovloeren. Hoewel het koppel nog flink wat kreupel dieren toont, verzekert Phil ons dat het aantal gevallen in deze nieuwe stal in enkele weken tijd drastisch is afgenomen.

Dat de diergezondheid van eminent belang is, weet Ed Boyen zeker. Deze 21-jarige boer startte in 2013 een geitenbedrijf op. Met de kennis van pa en een financiële injectie van zowel pa als de bank wist hij in korte tijd een nieuw geitenbedrijf uit de grond te

Jonge geitjes blijven drie maanden op de roosters bij familie Ormerod, daarna gaan ze in groepen op stro.

stampen. In januari 2014 werden 950 geiten aangekocht die twee maanden later lammerden. Maar helaas, die geiten bleken verre van vrij als het gaat om CL en CAE. En, aldus

Bower, er kwam ook voetrot voor in die koppel. Ed is inmiddels gestart met een intensief programma van bekappen en behandelen. Maar de CL en CAE, daar weet hij nog geen raad mee.

Ook Gary Yeomans heeft spijt van zijn aankopen. "Ik heb spijt van mijn eerste aankopen van 100 jonge geiten in 2002. Ik was niet bezig met de gezondheidsstatus op dat moment, maar later bleek dat ik CL en CAE in het bedrijf had geïntroduceerd met die aankoop." Deze geitenhouder kreeg ook voetrot mee met de geiten, vermoedelijk omdat ze van een bedrijf afkomstig waren waar ook via het weiland contacten met schapen waren. Door biotine te verstrekken, intensief te bekappen en klauwen te behandelen waar nodig, probeert hij de voetrot onder de knie te krijgen. Tegen CL wordt gevaccineerd met een uit Australië afkomstig vaccin.

Er blijkt in Engeland, uit de vele bedrijfsbezoeken, overduidelijk een tekort aan jonge geitjes te zijn met een hoge gezondheidsstatus. Dat biedt wellicht perspectieven voor export vanuit Nederland. ♪

Onder de indruk van het prima stalklimaat